

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 15. martā
(OR. en)

7101/22

CCG 15

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	6500/22 ADD 1 CCG 7
Temats:	Padomes secinājumi par eksporta kredītiem

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par eksporta kredītiem, kurus Ekonomikas un finanšu padome 2022. gada 15. martā apstiprināja tās 3855. sanāksmē.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

I. Ievads un vispārīgi paziņojumi

1. UZSVER, ka oficiāli atbalstīti eksporta kredīti ¹ ir būtiski ietekmes līdzekļi Eiropas Savienības (ES) un tās dalībvalstu prioritāro politikas mērķu sasniegšanai. Viens no šādiem mērķiem ir izveidot spēcīgu industriālu Eiropu, vienlaikus nodrošinot pāreju uz zemu siltumnīcefekta gāzu emisijas līmeni. Precīzāk, oficiāli atbalstīti eksporta kredīti ir būtiski Eiropas globālajai rūpniecības konkurētspējai, jo tie palīdz Eiropas uzņēmumiem konkurēt par līgumiem un projektiem ārpus Eiropas, tādējādi visās ES dalībvalstīs nodrošinot darbvietas un izaugsmi, tostarp mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Nodrošinot globālus vienlīdzīgus konkurences apstākļus, oficiāli atbalstīti eksporta kredīti palīdz veicināt plašāku sadarbību rūpniecības jomā un jaunu būtisku nozaru ātrāku attīstību Eiropas Savienībā. Turklāt tie nodrošina labāku globālo savienojamību. Oficiāli atbalstīti eksporta kredīti ir arī būtiski, lai ES dalībvalstis varētu finansēt zaļo pārkārtošanos un atbalstīt vides ziņā ilgtspējīgus projektus;

¹ Tekstā "oficiāli atbalstīti eksporta kredīti" ir eksporta kredīti, uz kuriem attiecas ESAO Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem.

2. UZSVER, ka oficiāli atbalstītus eksporta kredītus nodrošina ES dalībvalstis un eksporta kredīta aģentūras (EKA), kas ir pierādījušas savu būtisko nozīmi ES eksporta konkurētspējas atbalstīšanā. Tomēr oficiāli atbalstīti eksporta kredīti ir pakļauti spiedienam, ko rada straujās pārmaiņas globālajā ekonomikā, un tos ietekmē saspīlējumi daudzpusējā sistēmā. Turklāt oficiāli atbalstīti eksporta kredīti, kurus iniciē ES dalībvalstis, tiek stingri reglamentēti ar ESAO Vienošanos par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem ("ESAO konsensu") un Regulu (ES) Nr. 1233/2011. Šīs disciplīnas nav pietiekami modernizētas, ņemot vērā globālo vērtības ķēžu attīstību un starptautisko konkurenci no valstīm, kas nav ESAO dalībvalstis; NORĀDA – pat ja sarunās par ESAO konsensu ir panākta straujāka virzība, tās joprojām nenotiek tādā tempā, kāds būtu vajadzīgs saistībā ar mainīgo vidi gan ekonomikas, gan klimata ziņā;
3. KONSTATĒ, ka ES eksporta kredīta aģentūras (EKA) – atbilstoši saviem attiecīgajiem mērķiem un pilnvarām – cieši sadarbojas ar privāto tirgu un cenšas vairāk sadarboties cita ar citu Eiropas Savienībā, kā arī ar citiem finansiālā atbalsta (investīciju un attīstības) nodrošinātājiem Eiropas Savienībā;
4. ATZĪST oficiāli atbalstītu eksporta kredītu lomu investēšanas modeļu maiņas sekmēšanā un atbalstīšanā ar mērķi virzīties uz klimatneitrāliem un klimatnoturīgiem projektiem; ATGĀDINA Padomes 2021. gada 5. oktobra secinājumus par klimatfinansējumu, kuros Padome aicina "eksporta kredīta aģentūras, kas to vēl nav izdarījušas, noteikt vērienīgus termiņus Parīzes saskaņošanas stratēģiju pieņemšanai pirms COP26 un mobilizēt lielāku finansējumu klimata pārmaiņu jomā, tostarp no privātā sektora"; UZSVER – lai oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem būtu loma zaļās pārkārtošanās procesā, pēc iespējas drīz ir jāmaina noteikumi;

5. ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka Eiropas Savienībā pakāpeniski uzlabojas izpratne par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem un ir panākts progress jaunu problēmjaudājumu risināšanā, tostarp, sniedzot ieguldījumu ekonomikas reakcijā uz koronavīrusa izraisīto pandēmiju ²;
6. ATBALSTA rīcības plānu, ko 2020. gada jūlijā kopā ar Balto grāmatu par publisko eksporta finansējumu ES izstrādāja Eksporta finansējuma jautājumu laboratorija-domnīca ³; PIEKRĪT visiem trim rīcības virzieniem un politikas ieteikumiem par turpmāko rīcību, proti: izstrādāt visaptverošu ES stratēģiju attiecībā uz publisko finansējumu eksportam, tirdzniecībai un investīcijām; uzņemties vadošo lomu un iesaistīt svarīgākos oficiālā finansējuma nodrošinātājus globālu noteikumu izstrādē attiecībā uz publisko eksporta finansējumu; izstrādāt stratēģiju mērķtiecīgai eksporta finansējuma izmantošanai, lai atbalstītu kapitāla mobilizēšanu zaļās pārkārtošanās vajadzībām; PAUŽ vēlmi īstenot šos trīs galvenos mērķus;
7. UZSVER, ka ES un tās dalībvalstīm tādēļ vajadzētu būt līderēm oficiāli atbalstītu eksporta kredītu pielāgošanā, lai varētu risināt šos jaunus problēmjaudājumus;

II. ES Klimata pakts saistībā ar eksporta finansējumu

8. ATZĪST oficiāli atbalstītu eksporta kredītu lomu investīciju maiņas sekmēšanā un atbalstīšanā ar mērķi virzīties uz klimatneitrāliem un klimatnoturīgiem projektiem; ATZĪST – lai varētu ierobežot globālo vidējās temperatūras pieaugumu līdz 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni, ir attiecīgi jāpielāgo eksporta kredītu politika; UZSVER, ka šāda eksporta politikas pielāgošana apvienotu pasākumus, ar kuriem pakāpeniski pārtrauc atbalsta sniegšanu fosilā kurināmā enerģijas nozares projektiem saskaņā ar 11. un 12. punktu, stimulus, kuru mērķis ir palielināt atbalstu vides ziņā ilgtspējīgiem projektiem, un lielāku pārredzamību progresa uzraudzīšanā;

² Sk. pielikumā 2021. gada ziņojumu par pārmaiņām ES eksporta finansējuma sistēmā.

³ *ExFi Lab* locekļu vidū ir arī eksperti no Austrijas, Beļģijas, Dānijas, Francijas, Itālijas, Nīderlandes, Somijas, Slovākijas, Vācijas, Zviedrijas, Eiropas Komisijas un ES Padomes.

9. ATZINĪGI VĒRTĒ ilgi gaidīto un 2021. gada oktobrī panākto vienošanos ESAO konsensā paredzēt, ka tiek izbeigta eksporta kredīta atbalsta sniegšana ogļu elektrostacijām, kurās neizmanto emisijas samazināšanas tehnoloģijas;
10. ATZĪST jaunākos zinātniskos pierādījumus par klimata pārmaiņām, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) secinājumus, un Starptautiskās Enerģētikas aģentūras ziņojumu par neto nulles emisiju līdz 2050. gadam, kurā ir skaidri uzsvērtā nepieciešamība ierobežot ne tikai ogļu, bet arī citu fosilo kurināmo izmantošanu;
11. AICINA Komisiju sākt diskusiju ar ESAO konsensa dalībniekiem, lai vienotos par oficiāli atbalstītu eksporta kredītu izbeigšanu projektiem fosilā kurināmā enerģētikas nozarē, papildus ar ogļēm saistītiem projektiem un ietverot arī naftas un dabasgāzes projektus, ja vien nepastāv ierobežoti un skaidri noteikti apstākļi, kas atbilst 1,5 °C sasilšanas robežvērtībai un Parīzes nolīguma mērķiem;
12. gaidot šādas ESAO līmeņa diskusijas rezultātus, ar šo PAZIŅO par dalībvalstu nodomu līdz 2023. gada beigām savā valsts politikā noteikt savus zinātniski pamatotus termiņus oficiāli atbalstītu eksporta kredītu izbeigšanai fosilā kurināmā enerģijas nozares projektiem ⁴, ja vien nepastāv ierobežoti un skaidri noteikti apstākļi, kas atbilst 1,5 °C sasilšanas robežvērtībai un Parīzes nolīguma mērķiem;
13. AICINA ESAO konsensā iekļaut finanšu mehānismus vides ziņā ilgtspējīgu projektu stimulēšanai; piemēram, mazākas sākotnējās iemaksas, ilgāki termiņi vai konkrēta uz risku balstīta prēmijas korekcija; UZSKATA, ka patlaban piemērojamā ES taksonomija ir svarīgs kritērijs vides ziņā ilgtspējīgu projektu noteikšanai;

⁴ Proti, ogļu, jēlnaftas un dabasgāzes izpētes, ražošanas, transportēšanas, uzglabāšanas, pārstrādes un sadales projektiem un tādas elektroenerģijas ražošanas projektiem, kurā neizmanto emisijas samazināšanas tehnoloģijas.

14. NORĀDA uz dalībvalstu vēlmi pilnveidot savu ikgadējo ziņojumu sniegšanu Komisijai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1233/2011 I pielikumu, veicot uz klimatu orientētu pārskatu par savām attiecīgajām oficiāli atbalstītu eksporta kredītu darbībām katrā nozarē saskaņā ar kopīgi apstiprinātu metodoloģiju, ko paredzēts noteikt līdz 2023. gada beigām;

III. Globāli vienlīdzīgi konkurences apstākļi un ESAO konsensa modernizācija

15. ATGĀDINA, ka ESAO nodrošina forumu, kurā uzturēt, pilnveidot un uzraudzīt eksporta kredītu finanšu disciplīnas, kas izklāstītas ESAO konsensā un saistībā ar PTO Nolīgumu par subsīdijām un pretpasākumiem. ESAO konsenss paredz dāsnākos finanšu noteikumus, ko dalībnieki var piedāvāt, kad nodrošina oficiāli atbalstītus eksporta kredītus;
16. UZSKATA, ka ESAO konsensu arvien vairāk apdraud finansējums, ko nodrošina valstis, kuras nav ESAO dalībvalstis un kurām šis konsenss nav saistošs; ATZĪST, ka konkurence no to puses, kuri nav ESAO konsensa dalībnieki, pieaug un rada problēmas ne tikai ES un tās dalībvalstīm, bet arī ESAO kopumā; PAUŽ NOŽĒLU par to, ka, neraugoties uz daudziem sarunu gadiem, Starptautiskā darba grupa eksporta kredītu jautājumos nav spējusi vienoties par plašākām kopējām finanšu disciplīnām attiecībā uz oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem un ka sarunas ir apturētas, kamēr nav vienprātības par šādu disciplīnu pamatelementiem;
17. ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka dalībnieki ir raduši jaunu impulsu virzīt uz priekšu ESAO konsensa modernizāciju; ATGĀDINA ESAO konsensa modernizācijas kopīgo satvaru, par ko dalībnieki vienojās 2020. gada oktobrī, un ATBALSTA notiekošo darbu pie modernizācijas prioritātēm;

18. UZSVER, ka ES mērķis ir virzīt ESAO konsensa modernizācijas procesu, lai novecojusi oficiāli atbalstītu eksporta kredītu sistēma to nekavētu; UZSVER, ka ES ir ieinteresēta, lai modernizācija, par kuru dalībnieki sāka diskutēt 2019. gadā, drīz sniegtu reālus rezultātus;
19. gaidot modernizācijas iznākumu, NORĀDA uz dalībvalstu vēlmi izmantot visus to rīcībā esošos līdzekļus saskaņā ar ESAO konsensa tiesisko regulējumu, lai palielinātu savu konkurētspēju. Konkrētāk, no vienas puses, dalībvalstis joprojām ļoti intensīvi iesaistās ESAO konsensa modernizācijas procesā, bet, no otras puses, tās vēlas izmantot ESAO konsensā paredzēto atbilstības klauzulu un šajā nolūkā pētīt veidus, kā uzlabot sadarbību un palielināt pārredzamību dalībvalstu vidū un starp ESAO konsensa dalībniekiem, kad tiek noteikta tādu konkurējošu piedāvājumu atbilstība, kurus iesniedz tie, kas nav ESAO konsensa dalībnieki;
20. PAUŽ vēlmi – gadījumā, ja dalībnieku panāktā modernizācijas progresa temps nebūs apmierinošs, – izskatīt iespējas pārorientēties uz Eiropas stratēģiskajām un rūpnieciskajām interesēm un rast labāko veidu, kā tās autonomi īstenot;

IV. ES stratēģija attiecībā uz eksporta kredītiem

21. ATZINĪGI VĒRTĒ Komisijas 2021. gada 18. februāra paziņojumu "Tirdzniecības politikas pārskatīšana", kurā Komisija apņēmas izpētīt iespējas izstrādāt ES stratēģiju attiecībā uz eksporta kredītiem, ietverot ES eksporta kredītiespējas un ES finanšu instrumentu labāku koordinēšanu;
22. PAUŽ atbalstu tam, ka tiek analizēta iespēja uzlabot koordināciju un nodrošināt ES eksporta kredītiespējas kā papildinājumu valstu eksporta kredītiespējām, attīstības palīdzībai un investīciju atbalstam gan valsts, gan ES līmenī, un jo īpaši *NDICI*; NORĀDA, ka Komisijas darbs pie labākas ES finanšu instrumentu koordinācijas virzās uz priekšu, un mudina strauji panākt progresu šā mērķa sasniegšanā;
23. ATZINĪGI VĒRTĒ Eiropas Komisijas uzdevumā veikto priekšizpēti par ES stratēģiju attiecībā uz eksporta kredītiem; UZSKATA, ka šī priekšizpēte ir iespēja visaptveroši noteikt, kādas ir ES eksportētāju vajadzības un kāda vērtība ir iespējamai intervencei ES līmenī; PIENĒM ZINĀŠANAI to, ka dalībvalstis un attiecīgās ieinteresētās personas tiks iesaistītas minētās noteikšanas posmā un jebkādas politiskas reakcijas izstrādē;
24. UZSVER, ka visu iespējamo ES mehānismu izstrādē galvenā uzmanība ir jāpievērš tirgus nepilnību un institucionālo trūkumu novēršanai un iespējamām vērtīgām sinerģijām ES vidē oficiāla atbalsta sniegšanai; AICINA Komisiju apzināt šādas nepilnības un trūkumus, aplūkojot gan eksporta kredītus, gan attīstības finansēšanas instrumentus;

25. VĒRŠ UZMANĪBU uz atšķirīgajām valstu EKA spējām uzņemties risku un to, kā tās varētu uzlabot ar riska dalīšanu, piemēram, izmantojot pārapirošināšanu, un NORĀDA uz komercbanku rīcību saistībā ar riska samazināšanu attiecībā uz aizdevumu piešķiršanu konkrētām nozarēm vai valstīm, kuras ietekmē tirdzniecību;
26. ATGĀDINA Padomes 2021. gada 12. jūlija secinājumus "Globāli savienota Eiropa", kuros ir uzsvērts, ka ES ir jāīsteno ģeostratēģiska un globāla pieeja; ATZINĪGI VĒRTĒ Komisijas 2021. gada 1. decembra paziņojumu "*The Global Gateway*" (Globālā vārteja); VĒRŠ UZMANĪBU uz valstu EKA pieredzi un būtisko lomu, kāda tām ir, mobilizējot ES stratēģijas "*Global Gateway*" sekmīgai īstenošanai nepieciešamo privāto kapitālu un privātā sektora ieinteresētās personas.
-